25.8.2020
Julkinen

DNA Oyj:n lausunnon liitteet 1-7

LIITE 1

Ehdotus käyttöoikeuden luovuttamista koskevaksi uudeksi 55g §:ksi

Yrityksellä, joka omistaa radiomaston, kaapelikanavan tai valokuituyhteyden, on velvollisuus luovuttaa oikeudenmukaisin ja syrjimättömin ehdoin ja kohtuullista kustannusperusteisesti määritettyä korvausta vastaan teleyritykselle käyttöoikeus kaapelikanavaan, radiomaston antennipaikkaan, siihen liittyvään laitetilaan, tarvittavaan varmistettuun ja varmistamattomaan sähkönsyöttöön ja tukiasemien valokuituyhteyksiin tai valokuituyhteyden aallonpituuteen kaikkien valokuitujen ollessa käytössä.

Mikäli antennipaikan luovuttaminen edellyttää radiomastossa jo olevien antennien ja laitteiden sijaintien muuttamista tai sähkönsyötön tai sen varmistusten kasvattamista, on radiomaston omistajan ryhdyttävä tällaiseen uudelleenjärjestelyyn tai sähkönsyötön tai sen varmistusten kasvattamiseen välittömästi huomattuaan, ettei radiomastossa ole saatavuutta kaikkien verkkotoimiluvan saaneiden teleyritysten antennien ja laitteiden sijoittamiselle tai ettei sähkönsyötön teho tai varmistukset riitä täyttämään kaikkien verkkotoimiluvan saaneiden teleyritysten tarpeiden kattamiseksi. Mikäli kaikkien verkkotoimiluvan saaneiden teleyritysten antenneja ja laitteita ei pystytä sijoittamaan radiomastoon ilman maston vahvistamista tai pidentämistä eikä toinen toimija saa rakennuslupaa uudelle mastolle, radiomaston omistaja on velvollinen vahvistamaan ja pidentämään radiomastoa kaikkien toimiluvan saaneiden teleyritysten antennien ja laitteiden sijoittamiseksi radiomastoon. Yrityksellä, joka omistaa radiomaston, on myös velvollisuus vuokrata verkkotoimiluvan saaneelle teleyritykselle oikeudenmukaisin ja syrjimättömin ehdoin ja kohtuullista kustannusperusteisesti määritettyä korvausta vastaan paikka oman laitetilan sijoittamiselle, mikäli maa-alueen koko on riittävän iso laitetilan sijoittamiseksi.

Jolleivat asianosaiset sovi yhteiskäyttöön tai rinnakkain sijoittamiseen liittyvistä ehdoista tai kohtuullisen korvauksen suuruudesta kahden kuukauden kuluessa yhteiskäyttö- tai sijoittamispyynnön vastaanottamisesta tai radiomaston omistava yritys ei toteuta tarvittavia uudelleenjärjestelyjä kahden kuukauden kuluessa, teleyritys voi saattaa asian Liikenne- ja viestintäviraston ratkaistavaksi, jolloin Liikenne- ja viestintäviraston tulee kahden kuukauden kuluessa määrittää kohtuullisen korvauksen suuruus, sovellettavat ehdot sekä velvoittaa radiomaston omistaja toteuttamaan tarvittavat uudelleenjärjestelyt.

Käyttöoikeuden luovuttamista koskevan uuden 55g §:n perustelut

Hallituksen esityksen tätä pykälää koskevissa perusteluissa tulisi määritellä, että kohtuullisen korvauksen kustannuslaskennassa käytetään markkinalla verkkoinfratuotannossa yleisesti tunnistettuja ja käytettyjä kustannuskomponentteja. Vastaavasti uudelleenjärjestelyjen osalta hallituksen esityksen perusteluissa tulisi todeta, että jokaisen toimijan tulee vastata omien antenniensa ja laitteidensa siirtämisestä aiheutuvista kustannuksista, mutta maston omistaja vastaa siitä, että uudelleen järjestelyyn ryhdytään välittömästi, kun huomataan, ettei kaikkien toimijoiden antennien ja laitteiden sijoittaminen muuten onnistu.

Hallituksen esityksen perusteluissa tulisi lisäksi tarkentaa, että valokuidulla toteutettujen tukiasemasiirtoyhteyksien hinnan tulee olla yhteneväinen kaikille alle 3,5 km pituisille tukiasemakuiduille ja että tätä pidempien yhteyksien osalta hinnan tulee määräytyä lineaarisesti suhteessa yhteyden pituuteen. Vastaavasti hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi tarkentaa, että antenni- ja laitepaikkojen hinnoittelu ei saa perustua käytettävään teknologiaan (esim. 4G vs. 5G), vaan hinnoittelun pitää perustua objektiivisiin seikkoihin, kuten esimerkiksi antennin tilavuuteen. Lisäksi hallituksen esityksen perusteluissa olisi tärkeä todeta, että mikäli tilaa

käyttöoikeuspyynnön toteuttamiseksi ei pystytä luomaan antennien ja laitteiden paikkojen uudelleenjärjestelyillä, eikä maston omistaja vahvista tai pidennä mastoa, tulee käyttöoikeuden pyytäjän saada lupa uuden maston rakentamiseen olemassa olevan maston läheisyyteen.

Pykälän tulee sisältää velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus vastaavin ehdoin tukiasemien valokuituyhteyksiin tai valokuituyhteyden aallonpituuteen, mikäli kaikki valokuidut ovat käytössä. Tämä perustuu siihen, että 5G-mahdollistamat uudet viivekriittiset palvelut, taajamalaajakaista ja MEC-tyyppiset toteutukset edellyttävät jatkossa kuidulla toteutettuja siirtoyhteyksiä. Mastokohteissa maston omistaja omistaa tyypillisesti myös kuidut mastolle ja omien kuitujen rakentaminen olisi erittäin kallista ja päällekkäiset investoinnit olisivat taloudellisesti tehottomia.

LIITE 2

Yhteenveto pohjoismaisesta lainsäädännöstä

Tanskassa on ollut vuodesta 2003 lähtien voimassa nimenomainen laki teleyritysten omistaman mastoinfrastruktuurin yhteiskäytöstä ja matkaviestinverkon laitteiden kiinnittämisestä korkeisiin rakennuksiin, rakennelmiin ja muussa kuin telekäytössä oleviin mastoihin. Tanskassa on katsottu, että kansallinen laki säilyy voimassa ja sitä käytetään passiiviseen infrastruktuuriin kohdistuvien käyttöoikeuksien osalta jatkossakin ensisijaisena verrattuna Art 61 (4) implementoimiseksi säädettävään uuteen pykälään, eikä soveltaminen edellytä, että siihen viitattaisiin toimiluvissa. Näin ollen Suomessakaan ei pitäisi olla estettä vastaavan kansallisen lainsäädännön luomiselle. Teledirektiivi ja sen kansallinen implementointi ei estä tarpeellisen kansallisen pykälän säätämistä.

Tanskan laissa on säädetty maston omistajan velvollisuudesta luovuttaa käyttöoikeus toiselle teleyritykselle. Lisäksi laissa on säädetty mastojen vahvistamisesta ja/tai pidentämisestä sekä olemassa olevan maston korvaamisesta uudella mastolla, mikäli käyttöoikeuksia ei voida luovuttaa kaikille pyytäjille. Laki lähtee siitä, että yritykset sopivat kaupallisesti käytettävistä ehdoista ja hinnoista, mutta laissa on määritelty menettelyt siltä varalta, mikäli yritykset eivät pääse keskenään sopimukseen käytettävistä ehdoista ja hinnoista.

Ruotsin sähköisen viestinnän palveluita koskeva laki sisältää velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeuspyynnön mukainen käyttöoikeus (rinnakkain sijoittaminen tai omaisuuden muu yhteiskäyttö) passiiviseen infrastruktuuriin markkinahintaista korvausta vastaan, mikäli se on tarpeen ympäristön suojelemiseksi, kaavoitustavoitteiden noudattamiseksi tai yleisen terveyden tai turvallisuuden vaatimusten perusteella. Käyttöoikeusvelvollisuus sisältää myös velvollisuuden maston vahvistamiseen tai pidentämiseen käyttöoikeuspyyntöjen täyttämiseksi.

Ruotsissa on Tanskan tapaan katsottu teledirektiivin kansallisen implementoinnin yhteydessä aiemman kansallisen pykälän säilyvän voimassa ja todettu nimenomaisesti, että sitä sovelletaan ensisijaisena suhteessa Art 61 (4) implementoimiseksi säädettävään uuteen pykälään.

Myös Norjassa on voimassa lakisääteinen kaikkia toimijoita koskeva velvollisuus mastoinfrastruktuurin käyttöoikeuden luovuttamiseen. Lisäksi suurimman toimijan osalta käyttöoikeuden luovuttamisen ehdoista määrätään tarkasti HMV-päätöksellä, joka sisältää määräyksiä niin käyttöoikeuspyyntöihin vastaamisesta, käyttöoikeuksien hinnoista ja ehdoista kuin velvollisuudesta poistaa omat käytöstä poistetut laitteet mastoista tilan tekemiseksi muille. Mastoja myös korotetaan ja omien antennien/laitteiden sijaintia uudelleen järjestellään tarvittaessa. Teledirektiivin implementointi ei vielä ole edennyt Norjassa.

LIITE 3

Ehdotus 229 §:n 4 momenttiin tehtäväksi lisäykseksi

229 §:n 4 momenttia tulisi täydentää seuraavalla tekstillä:

Jollei 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetusta sijoittamisesta ole sovittu kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa, teleyrityksellä on oikeus sijoittaa matkaviestinverkon tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli kiinteistölle tai rakennukseen edellyttäen, että 1) 234 §:ssä säädetyt sijoittamisen edellytykset täyttyvät, 2) teleyritys korvaa sijoittamisesta kiinteistön tai rakennuksen omistajalle mahdollisesti aiheutuvat kustannukset ja 3) maksaa sijoitusoikeudesta kohtuullista vuokraa kiinteistön tai rakennuksen omistajalle.

Tästä periaatteellisesta muutoksesta seuraavat muutokset tulisi toteuttaa kaikkiin lain 28 luvun pykäliin.

LIITE 4

Ehdotus 55a §:n 8 momenttiin tehtäväksi lisäykseksi (lisäys kursivoitu)

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei voida asettaa johtojen ja kaapeleiden omistajille, jos kyseessä olevat johdot ja kaapelit palvelevat julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua turvallisuusverkkotoimintaa, *eikä turvallisuusverkkotoiminnan käyttöön muutoin jäisi riittävästi kapasiteettia.*

LIITE 5

Ehdotus 109 § 5 momentin perusteluiksi (poistettavat yliviivattu)

Ehdotetun pykälän 5 momentissa säädettäisiin teleyrityksen velvollisuudesta tarjota kuluttajalle palvelua, josta kuluttaja voi viipymättä tarkistaa määräaikaisen matkaviestinverkon puhelinliittymäsopimuksensa päättymispäivämäärän. Teleyritys voi samalla tarjota kuluttajalle muut keskeiset sopimusta ja asiakkuutta koskevat tiedot. Palvelun tulisi olla kuluttajalle ilmainen ja helppokäyttöinen. ~~Olennaista on, että kuluttaja voisi uutta matkaviestinverkon puhelinliittymää hankkiessaan nopeasti myyntitilanteessa tarkastaa, onko hänellä jo käytössä oleva liittymäsopimus määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva ja jos kyseessä on määräaikainen sopimus, milloin sopimus päättyy.~~ Palvelun toteuttamisen lähtökohtana on teknologianeutraalius. Palvelun helppokäyttöisyys edellyttää sitä, että palvelu toteutetaan tavalla, joka on laajasti asiakkaiden käytössä. Ihmiset ovat siirtyneet enenevästi käyttämään erilaisia mobiilisovelluksia viestien välitykseen tekstiviestien sijaan. Sovelluspohjainen ratkaisu voisi täyttää momentissa säädetyn helppokäyttöisyyden vaatimuksen. ~~Tällä hetkellä esimerkiksi tekstiviesteihin perustuva teknologia voisi täyttää momentissa säädetyn helppokäyttöisyyden vaatimuksen.~~ Momentti sisältäisi valtuutussäännöksen, jonka nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä palvelun teknisestä toteuttamistavasta. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi säännöllisesti arvioida momentin nojalla annetun määräyksen ajantasaisuutta ottaen huomioon teknologian kehityksen.

LIITE 6

Ehdotus 244 a §:n 1 momenttiin tehtäväksi lisäykseksi (lisäys kursivoitu)

Viestintäverkkolaitetta ei saa käyttää yleisen viestintäverkon kriittisissä osissa, jos on painavia perusteita epäillä, että laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Viestintäverkon kriittisenä osana pidetään *verkon ydinosan* toimintoja ja toimenpiteitä, joiden avulla hallitaan ja ohjataan keskeisellä tavalla verkkoa ja siellä kulkevaa liikennettä. *Liityntä- ja siirtoverkkoja ei pidetä verkon kriittisinä osina*.

25.8.2020
Julkinen

LIITE 7

Ehdotus 301 a §:n muuttamiseksi (lisäykset kursivoitu, poistettavat yliviivattu)

Viestintäverkon omistajalla tai muulla haltijalla on oikeus saada valtion varoista täysi korvaus 244 a §:n nojalla *annetun määräyksen* ~~poistettavaksi määrätystä~~ vuoksi *aiheutuvista taloudellisista menetyksistä* ~~viestintäverkkolaitteesta, jos viestintäverkkolaite on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa. Korvauksen perusteena ovat viestintäverkkolaitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuneet tosiasialliset kustannukset ja muut taloudelliset menetykset~~. Viestintäverkon omistajan tai muun haltijan on huolehdittava siitä, että laitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuvat kulut jäävät mahdollisimman pieniksi. Korvaamisesta päättää Liikenne- ja viestintävirasto. Korvausta koskeva päätös on annettava samassa yhteydessä kuin 244 a §:n mukainen poistomääräys tai viimeistään neljän kuukauden kuluessa siitä.

~~Edellä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen voi saada myös lain voimaantulon jälkeen käyttöön otetusta viestintäverkkolaitteesta, jos viestintäverkkolaitetta koskevan poisto-määräyksen taustalla on sellainen merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos tai muu syy, jota viestintäverkon omistaja tai muu haltija ei ole voinut kohtuudella ennakoida.~~